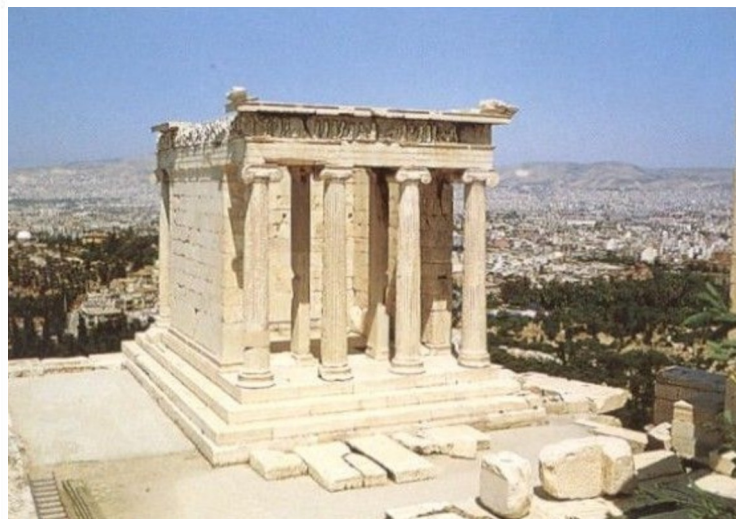
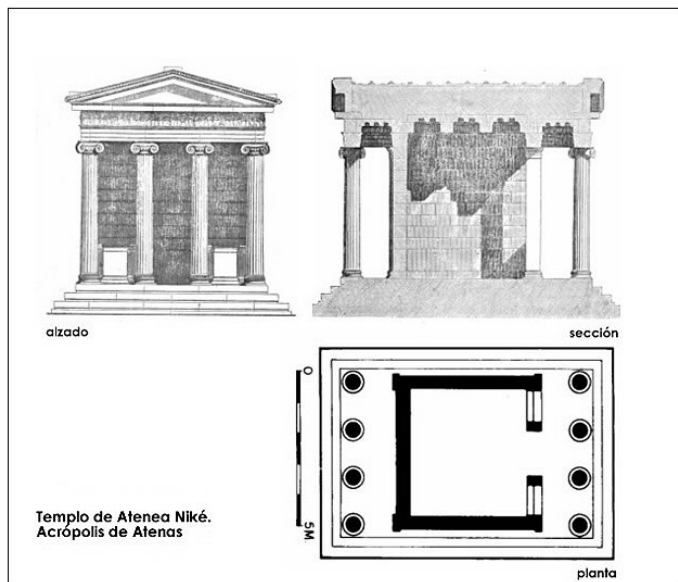

2. O Templo de Atenea Niké (Atenea Áptera)

I. Identificación e catalogación da obra

- **Obra:** Templo de Atenea Niké (Atenea Vitoriosa ou Atenea Áptera).
- **Autor:** Calícrates.
- **Cronoloxía:** Proxectado no 449 a.C. e construído entre o 427 e o 424 a.C. aproximadamente (século V a.C.).
- **Estilo e orde:** Arte grega clásica; estrito estilo xónico.
- **Tipoloxía:** Arquitectura relixiosa (templete ou templo menor).
- **Material:** Mármore do Pentélico.
- **Localización:** Acrópole de Atenas, situado no bastión ou torreón suroeste que sobresaia xunto ao acceso dos Propileos.

II. Contexto histórico-artístico

- **Xestación e enfrontamentos políticos:** O proxecto foi aprobado no 449 a.C. trala firma da Paz de Calias cos persas, impulsado polo sector aristocrático liderado por Cimón. Porén, os enfrontamentos políticos e a prioridade outorgada ás obras do Partenón demoraron a súa execución máis de dúas décadas.
- **Contexto de guerra:** A súa construción efectiva tivo lugar en plena Guerra do Peloponeso contra Esparta.
- **Intención propagandística:** Erguido nunha etapa de incerteza militar, o templo tiña como obxectivo reforzar o ánimo e a esperanza da poboación ateniense, invocando o favor continuo da deusa da vitoria.

III. Análise formal, técnica e estilística

- **Planta e proporcións reducidas:** Templo de escala moi pequena e harmoniosa (aproximadamente 8 metros de longo por 5.4 metros de ancho).

- **Tipoloxía de planta:** **Anfipróstilo** (unha fila de columnas tanto na fachada anterior como na posterior) e **tetrástila** (catro columnas en cada unha das fachadas).
- **Organización espacial interna:** Consta duna única nave ou cella case cadrada (4 x 4 metros). Debido á estreiteza do espazo, carece dos tradicionais pórticos profundos (pronaos e opistodomos); a comunicación entre a cella e a fachada faise mediante dous piares entre pilastras (*in antis*).
- **Alzado e orde xónica:** Presenta columnas xónicas monolíticas (esculpidas nun único bloque de pedra) e máis baixas do habitual para gardar proporción coas dimensións do bastión. As columnas contan con basa, fuste estriado de arestas suaves e capitel decorado con volutas elegantes.
- **Entaboamento xónico:** Arquitrabe dividido en tres franxas horizontais (platabandas), friso corrido continuo e cornixa superior.
- **Aparello e técnica:** Perpiaños isódomos de mármore asentados perfectamente en seco e trabados con grampas metálicas. O edificio asenta sobre un crepidoma de tres chanzos.
- **Programa escultórico:** Destacan dous elementos fundamentais:
 - **Friso corrido do templo:** Decorado con relevos que representan por primeira vez escenas históricas recentes —como a Batalla de Platea contra os persas— combinadas con representacións dos deuses olímpicos.
 - **Balaustrada ou pretil do bastión:** Pretil de protección de mármore esculpido arredor do precipicio do bastión (engadido cara ao 410 a.C.), con representacións de Nikeis (vitorias aladas). Entre elas destaca a famosa Vitoria desatándose a sandalia (atribuída á escola de Fidias ou a Calímaco), destacada pola súa graza, o uso dos 'drapeados mollados' e a humanización do xesto.

IV. Función, significado e modelos/influencias

- **Función:** Santuario votivo dedicado á deusa Atenea Niké (deusa da vitoria).
- **Significado e lenda de Atenea Áptera:** A estatua de culto conservada no interior representaba a Atenea sostendo un casco nunha man e unha granada na outra. O xeógrafo Pausanias recolleu a tradición popular de que a estatua carecía de ás (áptera) para que a Vitoria xamais puidese voar lonxe da cidade de Atenas.
- **Modelos e posteridade:** Representa a máxima expresión da elegancia da orde xónica xunto cos tesouros clásicos. Pola súa escala e pureza liñal, foi un dos edificios máis admirados e copiados pola arquitectura neoclásica europea do século XIX.

V. CRITERIOS DE AVALIACIÓN. PAU 2026 - ORDINARIA

3.1. Templo de Atenea Niké.

1. A.- Identificación. (1 puntos)
 1. Templo de Atenea Niké.
 2. Calícrates.
 3. Grecia. Época clásica.
 4. Século V a.C. 426-421 a.C. B.
2. Encadre no contexto histórico-artístico e tratamento formal, iconolóxico e estilístico: (2 puntos)
 1. Localización xeográfica Orixe, cultura, lingua, costumes, formas de vida. Relixión. Polis.
 2. Conflitos: Guerras Médicas, Guerra do Peleponeso. Pericles.
 3. Etapas da arte grega.
 4. Descrición. Función.
 5. Ordes arquitectónicas.
 6. Elementos decorativos.
 7. Planta.
3. Valoración.